Diễn đạt ngắn gọn, rõ nghĩa, thống nhất, dễ hiểu

Bùi Đình Dĩnh

QĐND – Thứ Năm, 24/01/2013, 22:34 (GMT+7)

QĐND – Đại diện người Việt Nam ở nước ngoài nhiệt liệt hoan nghênh ý chí của Đảng, Nhà nước trong đợt sửa đổi Hiến pháp lần này, đã lấy ý kiến rộng rãi, thể hiện quyền dân chủ, cũng như phát huy trí tuệ, sáng tạo đồng thời tạo sự đồng thuận trong nhân dân. Thay mặt Hiệp hội doanh nhân Việt Nam ở nước ngoài, tôi có một số ý kiến xin được đóng góp vào Dự thảo sửa đổi Hiến pháp năm 1992.

Trước tiên, đề nghị Ban biên tập soạn thảo Hiến pháp có cách diễn đạt Hiến pháp ngắn gọn, rõ nghĩa, dễ hiểu để mọi người dân có thể nắm và thực hiện đúng, thực hiện nghiêm. Tôi lấy ví dụ cụ thể như Điều 9 và Điều 10 (chương I) có đề cập đến cụm từ "tổ chức chính trị" và "tổ chức chính trị -xã hội", hai khái niệm này còn rất chung chung. Nhiều người chưa hiểu đâu là tổ chức chính trị và đâu là tổ chức chính trị -xã hội. Nếu đưa ra khái niệm trong Hiến pháp mà đại đa số nhân dân không hiểu là điều đáng bàn. Đề nghị cân nhắc và diễn đạt làm sao để người dân đọc là có thể hiểu được nơi này là tổ chức chính trị và nơi kia là tổ chức chính trị -xã hội.

Thứ hai, trong Điều 14: "Thủ đô nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam là Hà Nội". Hiểu sâu xa câu này nghĩa là, hiện nay Thủ đô nước ta là Hà Nội và sau này có thể là nơi khác. Tôi đề nghị đảo ngược mệnh đề thành "Hà Nội là Thủ đô nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam" với ý nghĩa là sự bền vững, lâu dài.

Thứ ba, tôi đề nghị nghiên cứu thêm về khoản 2, Điều 18: "Công dân Việt Nam không thể bị trục xuất khỏi lãnh thổ nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam, giao nộp cho Nhà nước khác". Nói như vậy chưa giải thích được trường hợp một công dân Việt Nam đồng thời có quốc tịch nước ngoài, có vợ con, gia đình, tài sản, công việc ở nước ngoài và vi phạm pháp luật nước ngoài, chạy trốn về Việt Nam và nước ngoài yêu cầu ta giao nộp cho họ. Nếu chiếu theo điều này là không được giao nộp. Nhưng nếu không giao nộp trong trường hợp đó thì sẽ gây khó khăn cho quan hệ với nước liên quan, bởi công dân đó đồng thời cũng có quốc tịch nước họ. Điều đó không phù hợp với phong tục và thông lệ quốc tế. Nếu ta vẫn giữ quan điểm đó thì sẽ đứng ngoài cộng đồng quốc tế. Cho nên, tôi đề nghị, câu này chỉ đúng khi công dân Việt Nam chỉ có quốc tịch Việt Nam. Còn khi công dân Việt Nam đồng thời có quốc tịch nước khác thì cần nghiên cứu biên soạn câu này sao cho đúng, phù hợp. Thực tế, thời gian qua, ta đã trục xuất nhiều trường hợp công dân Việt Nam có quốc tịch nước ngoài và vi phạm luật nước ngoài, chạy trốn về Việt Nam.

Thứ tư, Điều 27 đề cập đến việc bình đẳng giới. Thế nhưng, khoản 2 lại ghi: “Nhà nước có chính sách bảo đảm quyền bình đẳng giữa công dân nữ và nam trên mọi lĩnh vực. Nhà nước, xã hội và gia đình tạo điều kiện để phụ nữ phát triển toàn diện, phát huy vai trò của mình trong xã hội”. Giữa hai câu trong khoản này đã tạo ra sự mâu thuẫn. Vế trước thì nói bảo đảm bình đẳng giữa nam và nữ, nhưng vế sau lại chỉ đề cập đến tạo điều kiện cho nữ giới như vậy là chỉ tạo điều kiện cho phụ nữ chứ không tạo điều kiện cho nam giới. Tôi không phản đối phụ nữ được ưu tiên riêng, nhưng cần có cách diễn đạt khác cho chặt chẽ và không tạo ra sự mâu thuẫn. Nên biên soạn câu này để người đọc có thể hiểu rằng, quan tâm đến phụ nữ nhưng đọc không thấy mâu thuẫn trong việc bình đẳng giới.

Thứ năm, cần làm rõ khái niệm “nơi ở hợp pháp” trong Điều 36 và “chỗ ở hợp pháp” trong Điều 37. Nếu dùng hai khái niệm này, vô hình trung, người đọc sẽ băn khoăn nơi ở và chỗ ở có khác nhau không. Cần làm rõ khái niệm “nơi ở”, “chỗ ở” là như thế nào. Nếu hai khái niệm này đồng nghĩa thì không thể dùng hai từ khác nhau. Trước đây, trong các văn bản hợp pháp, ta thường dùng là “nhà ở hợp pháp”.

Tương tự như vậy, để dễ thực thi, đề nghị làm rõ và dùng thống nhất theo một nghĩa những từ: “theo pháp luật” (ở Điều 11, 32, 54), “theo quy định của pháp luật” (Điều 24, 26, 31, 56, 58), “theo quy định của luật” (Điều 58). Theo tôi, nên dùng thống nhất một cụm từ với nghĩa giống nhau là “theo quy định của pháp luật”. Cũng như vậy, khái niệm “do pháp luật quy định” tại Điều 23 và “do luật định” tại Điều 48, 56, tôi đề nghị dùng thống nhất là “do luật định”, vừa ngắn gọn, vừa đầy đủ.

Cuối cùng, với việc lấy ý kiến rộng rãi nhiều tầng lớp nhân dân góp ý vào Dự thảo sửa đổi Hiến pháp năm 1992, tôi tin rằng, Hiến pháp sửa đổi lần này sẽ là trí tuệ tập thể và ý chí tập thể với sự đồng thuận cao nhất.

BÙI ĐÌNH DĨNH (*)

* Nguyên Đại sứ Việt Nam tại Cộng hòa Liên bang Nga, Phó chủ tịch kiêm Tổng thư ký Hiệp hội doanh nhân Việt Nam ở nước ngoài.

Nguồn: https://hienphap.wordpress.com/2013/02/10/dien-dat-ngan-gon-ro-nghia-thong-nhat-de-hieu-bui-dinh-dinh/